

ZEMGALIORS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKROKSTS

Nr. 5 (93)

1997. GODA 31. JANVARS

CENA 5 SANTIMI

JŌ SVĒTEIBAI PĀVESTAM JŌNAM PŌVULAM II

Uzrunojam Jyusus trešu reizi. Vairīkas pazemes sabidiskajūs procesīs varātu līcīnōt, ka 27. 06. 95. un 08. 11. 95. Jyusim syuteitōs vēstules sasnāgušas Romu, Jyusu Svēteiba!

Ar šōm raksteitajom rīndom mes, īrīndas kristīši un vīnlaicīgi sovas tautas īvālāti pīlnvarotī, parodam cīnu Jyusu realītātai Pasauļa politikai, kas dūd īspēju katrai tautai aplīcīnōt sevi, jo vīn jei poša spēj atrast ceļu uz Divu.

Ar sovīm parokstīm vēlreiz aplīcīnōjam, ka latīnu tauta ir gūdam izturējuse atmūdas laika pīrbaudējumus un izprotuse, ka centralais nervs, ap kuru grūzīs jaunīki nūtykumi, ir tīs, ka myusus gribēja aplīcīnōt ar divu īvālātu pīrstōvniecību kombināciju (trīks ar divīm kristītīm), un šei patīcīeiba, pacalta Svātūs Rokstu līminī, skap «satana struktūras» kristītu, kū latīnu tautas personā nese Pesteitōjs, lai kai ceļazeimei nūlyktu uz vineigō celā (Pilsōnu kongresa), kas vad už Divu, ir gribējuse nūlikst sōnum (Augstōk Padūme), nūmol-dynūt tautu nu jōs mērķa byut breivai.

Ari mes, Pilsōnu kongresa delegati, asam pacītei gōjuši leidz izpratnei, ka pēc Beibēlē apkūpītajōm lykumsakareibom (Diva lykumī) vēstulem Jyusu Svēteibai vajadzei tikai divi myusus paroksti («divi zūbīni»).

Latīnu tauta ir cīneiga, lai Jyus, patīsais Diva vienīks Zemes vērsā, nūsauktu tō Cylvāka vōrdū, kurs ir spējeigs un ar Jyusu Vysaugstōkū pīkrisīnu tīseigs izvest myusus nu pošreizejōs krīzes.

Tūmār, lai izslāgtu «satana strukturū» jaunu mōneišonōs mēgīnōjumu, gribim teikt, ka Jyusim raksteitōs vēstules bolstōs uz kristītu Teodora izstrōdōtō pamatdokumentu «Zimassvātku tēzes» un tō skaidrōjūmim, atbylstūšim laika plyuduma praseibom na tikai Latvejas republikas pilsōnu interesēs, bet par svēteibū vīsim kristīšim divitykstūšī goda gaidōs.

Ari patīs cīnu Latvejas Republikas pilsōnu kongresa īvālāti delegati

Jōns KLAVENŠ un

Jōns KUCINSKIS

FOTO JEZUPS DANOVSKJS

ONTONA KŪKOJA UN JŌ VADEITŌS SKŪLAS AUDZĒKŅU DORBU IZSTŌDE DAUDZŪS VĪSU PULKĀ BEJA DIVI SLOVONI JŌNI – ANMANIS UN STREIČS

JEZUPA DANOVSKA FOTO

AKVINAS TOMS

ir vīns nu lelōkajīm mōceitōjīm, uz kura skaidrōjumim bolstōs lela daļa bazneicas dogmatikas. Jys dzīvījīs nu 1225. (pēc «Dzeive») leidz 1274. godam, cēlis nu aristokratiskas gimīnes, studējis Neapolē un 1243. godā isastōja dominikānu ordenī, beja profesors Parīzē, strōdōja pāvesta Urbana IV golumā, kur sarakstēja daudzus filozofiskus dorbūs. Vīns nu jō nūpalnym ir tīs, ka seņgretu Aristoteļa filozofēju prota sasaistīt ar vīduslaiku dzīvī un bazneicas mōceibom. Ar tū «modernīku» virzīni pīdeve teologējai: jō mōceiba saucās par «tonīmī filozofēju», kura aktualā leidz pat šai dinai. Lai gan dzīvījīs pyrms vairōk kai 720 godīm, jō dūmas vēl tikpat svāigas ari šūdiņi, tōdēl, ka pasauļa problemas nīvīns nav lobōk ni nūskaidrōjis, ni atrysīnōjis. Par jū teik

Attālā: svātais Akvinas Toms, Fra

Andželiko glezna svātā Marka bazneicā Florencē.

ZIEDONIS FRANCISKS ZUTIS, MEDICINAS DOKTORS 28. JANVARS — AKVINAS TOMA SVĀTKI

Šāmā dīnā bazneica svin sv. Toma, slovōnō dominikāna, svātkus. Jū sauce «Doctor angelicus» — engeljam leidzeijs doktors. Dzīmis Italejā aptīveni 1227. godā, lelōkū daļu nu dzīves pavadēja, mōcūt kristīgū doktrīnu. Beja sv. Alberta Lelō skūlnīks Kejnē, pēc tam profesors Parīzē, kur karalis sv. Luījs pi jō bīzigrīzēs pēc padūma, mōceiba ari Romā un Neapolē.

Laikā, kad Aristoteļa filozofēja izplatījēs Ritumeiropā, išpaidojūt atteis-tīkūs dūmōtōjūs, Akvinas Tōmam

pīmīta drūsme un genīala pīeja — nūnūncīnōt un nanūraideit sovu laikabidru cīnīpus, bet veidū, kas savīnojam ar kristīgū tīceibū, aristotelīsmu atteistēt, katolīsma dogmu maksimali skaidri izklōstūt, pīlītojūt metodes, kaidas bītā tō laike universitatēs.

Jys sarakstēja Svātūs Rokstu komentārus, daudzus filozofiskus un teologiskus dorbūs, nu kurim golvonaīs «Summa theologiae», kas vēl myusdīnōs ir doktrīnās aplīcīeibas pamats vīsa pasauļa seminārus.

zīnōtniki, praktīki, Piteri Bārbalā draugi un pīdarēgi, lai klausātūs zīnōtniskajūs lasējumīs, veleitūs izcīlō agrokīmīka, myusus nūvīdnīka pīmīpi, kurs ir republikas agrokīmīskā dinasta pamatu liecīs un izveidōtōjs, tū ari vadēja leidz sova myūza pādejai dinai. Šāma atceres dinai par Piteri Bārbalā kai mērktīcīgu zīnōtniskūs interēsu persūneibū prikšlasējumu snēdze profesors. Dr. hab., LZA korespondējūsās lūceklis un LLMZA gūda lūceklis Kazimirs Špōgis, par

Sajīmdams mistīskas zēlestības, ijs kaidu dīnu dzērdēja, ka myusus Kungs jau-toj: «Tōm, tu esī labi uzrakstējis par mani, kaidu atolgojumu tu vēlejīs?» «Kungs», ijs atbīdēja, «nīkī cīta, kai Tevi!».

Sv. Akvinas Toms myra cījā uz Līonas konciulu 1274. godā 4. martā.

Bazneicas lyugšona šāmā dinā: «Kungs Dīvs, kas esī apgaismījis sovu Bazneicū ar svātā Akvinas Tōma apbreinojāmū gudreibu, un esī jū bogotīnōjis ar sovu svātumū, jaun, lai mes saprostu jō mōceibū un sekotū jō pīmāram dorbūs.»

P. Bārbalā dzīvī un dorbu stōstēja Dr. lauks. Lūcīja Reinfelde, par ijsīdējumu kadru audzīnōšonā — dr. lauks. Aīna Beināre, P. Bārbalā darbeibū Latvejas Zemkūpeibas ZPI — Dr. lauks. Viutās Osmans, par jubilaru kai Republikānīskās agrokīmējas laboratorējas vadeitōju — Dr. lauks. Gunārs Pakalns, par tū, kā P. Bārbalā idejas dzīvoj — Dr. lauks. Regina Timbare, bet publikaceju bibli-

Nūbeigums 3. lpp.

HRONIKA

25. janvarī 65 godu jubileja volūdnīkam profesoram Ontonam Bēdakam (1932).

26. janvarī pyrms 85 godīm Drycānu pogostā dzīmis latgalu grōmotu izde-vējs Vladislav Lōcs (1912—1984).

31. janvarī 70 godu jubileja lauk-saimniecības zīnōtū doktoram nu Preiļu pogosta Peteram Bārbalim (1927).

«TĀVU ZEMES KALENDĀRS»

ALBERTS BUDŽE EISUMĀ

Vōcejas katōlu bazneica un Vōcejas Dorba, veseleibas un socialūs lītu ministreja Ludzas rajona skūlāniem beja saryupējuse Zimassvātku dōvonu — Vōcejas apmeklējumu nu 7. leidz 14. decembrā. Desmit skūlāni ipasazīnōs ar ivārojāmōkajām vēstures pīmīklim, tykōs ar dažādom organizācējām un jaunišim. Katōlu bazneica izsacēja vēlēšonūs atteistēt sadarbeibu ar Ludzas katōlu draudzi.

***

Rēzeknes laikroksts «Rēzeknes Vēstīs» sovīm laseitōjīm beja izslū-dynōjis aptauju par popularōku cylvāku, apķupojūt atsauskīmes, izarōdējōs, ka 1996. godā vīspopu-larōkāis beja Jō Ekselēne veisks J. Bulis. Tys pīlīneigi saprūtams, jo 1996. godā tyka izveidōta Rēzeknes—Aglīunas diecēze un Rēzeknē nu ir pastōveigs veisks.

***

Jaunīsvēcītās Lipōjas dičēzes pīstārs Bruno Danis (dzīmis 1921. godā) pēc primīcījas divklopjōuma Svātō Jezupa katedrālē 5. janvari deve sovu pyrmū pīstāra svēteibū.

JEZUPS DANOVSKIS LUDZONIŠI REIGĀ

Tyulej pēc Jaunō goda, 6. janvari, Zvāigznes dinā, Reigā, Skūlānu muzejā tyka atklōta Ludzas Jura Soikāna vōrđā nūsauktōs mōkslas skūlas audzēkņu un skūlōtōju, ari Ontona Kūkōja dorbu izstōde. Atklōšonā ar sovu kītībytū pagūdīnōja daudzi skūlāni, pasnēžēji, prītāms, ari pīts direktors Ontons Kūkōjs. Skateitōji ar lelu interēsi ipazīmīta autoru varējumu daudzūs mōkslas žanrūs: zeimeišonā, pasteli, akvareli, rūkdorbūs, litīškājā mōkslā, kai ari veidojumūs nu dobā sastoptīm pīkīmatīm, kuri tyka izmontīti kompozīcējām — pīmāram, zori, kūku sakņu savejumi, čīkuri un daudzi cīti. Atklōšonā beja labi apmāklāta, ludzonišus sveikt atnōce gon Latgolā, gon vīsa valstī pīzēstāmi cylvāki — žurnāla «Mōksla» golvonaīs redaktors Ēvalds Strods kūpa ar tālōtōjmōkslas un cītu nūdālu vadeitōjīm, nūvīdnīkūs uzrunoja dzīvīns Andris Vējāns, cyl-dīnōja mīlestību uz mōkslām un vīsu skāistumu. Klōt beja ari keramikā Juris Gabranovs, arhīkts, daudzu grō-motu un pītējumu par Latgolu un vīsas Latvejas senotīna autors Edgars Šēnbergs un cīti. Skūlāni un pedagogi beja gondareitīti par Mōkslas akademējas rektora, mōkslinīka Jōņa Anmaņa sirsnīgū apsveikumu un syltajīm vōrdim. Izstōdes daleibnīkīm tyka pasnēgtās grōmotas un soldumi.

Nūslāgumā Dailes teātra direktors Bārtujs Pīcihs vīsus uzlyudze uz teātri, kur nūsaskatējōs breineigu komēdeju «Dāmu šīvejīs» ar Guntaru Ābeļītu golvonajā lūmā. Bārnī drūši vin atpazīna ari popularō raidējuma «Laiimes spēle» televīzējā vadeitōju.

Grybu nūvēlēt lobu veiksmī tūpūšajim mōkslinīkīm, jūs skūlōtōjīm un Ontonam Kūkōjam Latgolas un vīsas valstīs mōkslas dzeives veidōšonā.

MOZI AUTORI AR DÖVONOM

JEZUPA DANOVSKA FOTO

PĪTERS LĀCS

DĪVA CEĻŪS AIZGŌJA LATGALĪTS...

Snigaina un apsamēkusēs beja 8. janvara dīna. Reigā pi mōjas Pyldas ilā

38 vējā lūcejōs karūgs ar sāru lentem. Varbyut vineigū un beidzamū reizi itei

mōja beja pulcynojuse tik daudz cylvāku nu vysas Latgolas — paziņas, draugus, radinikus un gora mantinikus. Kotrs, kurs te kaidreiz cīmōjis un bejis sajimts ar lobu vōrdu, vīsmileibu, bet nu šejnes kai cīma kukuli pajēmis leida lelu enerģejas lōdīni.

Nu šo pasauļa ir aizgōjis Latgalīts, kura dūmas un dorbi vysa myuža garumā ir pīdarējuši tīkai un vīneigi Latgolai.

«Jōn, braucom!» — vairōkkörtejais Vladislava Lōča atvodu sauciņs 1944. goda rūdinī, dūdūtis ceļā uz aizejūšu kugji un šķirūtis ar skotu atpakaļ. Vladislavs aizbrauce, saglobojā drukotū latgalu vōrdu un ari dzīveibas lelōkajai daļai nu izdevniecības darbinikim. Jōns palyka dzymtajā krostā... Obi ir kļivuši par Latgolas gora simboliem.

Vyss ir laiceigs, vineigi cylvāka gors ir myužeigs.

Jōns Cybulskis myusim, kurim svāts ir tāvu montōjums, atstojis vysa sova 85 godu myuža garumā izsōpātōs pōrdūmas «Myuža dīnys, myuža dūmīs». Tei ir dōvona myusim, pīmīeklis jam pošam, kurs, lai ari kaidi vēji pyustu, nav apgōzams un iznycnojams.

Ticeiba Krystam, Dzimtine un dzīmtō volūda Jōņa dzīvē bejušas tōs bezkompromisa vērteibas, kuras nav spējušas atjimti ni Stalina koncentracējas nūmetnes, ni myusu pošu varas nesēju spaudi.

Komunistu laikā Pyldas ilas mōjas dōrzs beja akniņķāju O. Velikana un B. Buļa rodūšo darbeica, nu kuras pa vysu nūvodu aizceļojuši akniņķā tāly izcylūs Latgolas dālu pīmījai — brōlim Skryndom Rēzeknē, Andryvam Jūrdžam un Pīteram Miglinīkam Desetnikūs, Dr. Aloizam Brokam Varaklōnūs, Latgolas mōte Preiļūs bazneicas dōrza. Taida isadrūšyňonos goni iniciatoram, goni pošim dorba dareitōjim varēja otkon byut liktineiga ar daudzim nabreives godim.

Gūda prōts, latgaliskā pōrlīceiba, namaineiga uzticeiba idealyam un draudeibai, sadarbeibai ar Vladislavu Lōci deve taidus ražeigus gora augļus, kuri byus dvēseles veļdz vēl daudzom latgalīšu paudzem. «Reigas ceļš», napabeigtō latgalīšu vōrdneica un cyti, kūpā ap 10 dorbiem vēl gaida sovu izdevejū.

Mani vysu myužu pavades syltas atmiņas un gondarējums, ka tu, Jōn, esi bejis saisteibā ar munas Lōču dzymtas vōrdu 70 godu garumā.

Lai Ulbrokas prides ir pītura kotram latgalīšam goni smogūs izmysuma, goni ari pīcas breižū!

Paldis tev, latgalit, par tovu myužu!

Attālūs: autors (nu kreisōs) ar Klementini (pa labi) un Jōni Cybulskim un Stefānu Ludbōržu Preiļu bazneicas dōrza; ar Jōni Cybulsku pi Rībeņu bazneicas vōrtim.

VIKTORS TROJANOVSKIS AR DŪMU PAR CYRMU

Nu ir pīnokuse jubilejas reize vēl vīnam myusu nūvodníkam un tryminíkam: 22. janvarī zynōtníkam, rakstníkam, sabīdriskam darbiníkam Tadeušam Puisānam aprētēja septeñdesmit pīci.

Jys cēlis nu Ludzas aprinka Zvērgzdīnes pogosta Muiziniķu cīma, nu gleznamīn Cyrma azara krostīm. Pēc vītejōs pogosta skūlas beigšanas apmekleja Ludzas ģimnāzeju, tod Latvejas Universitatē sadūmōja studēt farmaceju. Bet pīnōce kara laiks, kurs skōre ikvīnū.

T. Puisānu isaucē latvišu legionā, iškaitēja 15. divizejas sastōvā. Pōrs kaujōs paūstējis puļveri, gyva īvainojumu un tyka pōrvītots uz Vōceju ūrsteitīs. Pēc izvēsejōšanas tyka vērsiniku kursūs Prāgā, bet vēlējok ar pulkveža Jaunuma grupu nu Pomeranejas aizsuteits uz Lelvēcījas metropoli Berlīni. Pošos kara beigōs uzatīcējōs amerikānu karaspāka želesteibai un pasadēvēs gyustā. Nūnōce tur, kur beja pulka tautišu — Zedelgēmas gyustēkņu nūmetnē Belgejā, tai gyudams īspēju tyvōk īpasazeitīs vēl ar vīnu Eiropas valstī.

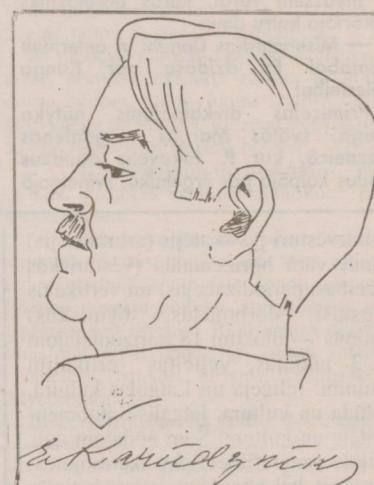
Vēlēk liktiņa gaitas aizvede pōri okeanām, sovas patvāruma zemes Kanadas krostūs nūkōpe kai roktīvu strōdnīks.

Šāmā profesējā nūkolpōjīs pōrs godus, myusu čāklais un spējeigais nūvodníks uzsōce vēstures studejas Mc. Mastu universitatē Hamiltonā, bet tū beidze tikai 1954. godā. Tūmār izgleiteibas šķita par moz, un zynōšonu pyuru papyldynōja vēstures, filozofejas un historiografejas nūzarēs Toronto universitatē.

Bet strōdōt nōcēs gluži cytā jūmā un ilgus godus — byut par Kanadas federacejas vadeibas meteoroloģiskā dīnasta darbinīku pošus vajsts zīmelūs, papylnam izbaudēt vysus Zīmelpolā tyvuma jaukumus.

Nu uz lobu laiku par pastōveigu dzīves vītu kļivuse milzu pīlsāta Toronto Ontario azara krostā, taišni kaimiņūs cytām nūvodníkam — mōksliníkam un dzejníkam, tagad jau aizsaulē, Ontonam Zvīdrām.

T. Puisāns rūseigī rakstēja presē, aktīvi dorbōjōs vairōkōs emigrantu organizacejōs, ir korporacejas «Lacunia» filistrs.

FRANCIS KRYSTUŽĀNS

SKAUDEIGĪ SĀBRI

Vylks Boriss, babris Jezups i lopsa, kūma Minna, reiz zaļa mežā dzīvuoja... Jī iztyku sev guodojoja kai kuram Dīvejš vieliejs: Vylks Boriss jārūs ganēja, a Minna cuolus skaitēja... Kai zynoms, zvieri plieseigi jī beja obi diveji, — nikod jūm nabeja gona! A babris Jezups labsirdēigs nu dobars beja; mīrmīleigs. Jys guoze apses, dzenēja i strautā dambu byuveja... Jam vysa beja gona! Tok sābru acis — dadži beja šaida dzīvuošona. Jīm skaude itij vys, kas babram pīdarēja: pat meža strauteņš, upeite, pat kuorklū pudurs, apseite. A bāda yusu leluokuo beja tod, kod Boriss ikuoru i gordūs babra tauku... Kod kūma Minna sadūmuo nu sābra babra uodus šyut kažuceniu jauku... Kū beja darēt Jezupam, kai atteikt sābram Borisam? — Tok nasaukt Minnys paleigā! Kas taidā pūstā galeigā gon Jezupu vēl pagluobtu, tuo pascēt nazunu... Varbyut tū zyni tu?!

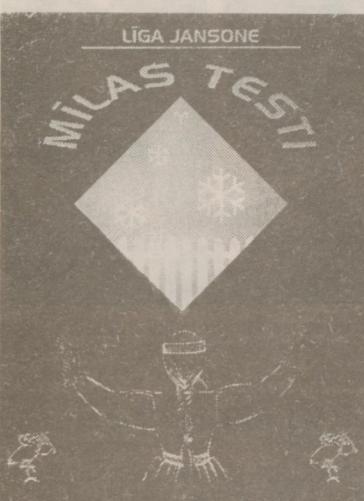

Izdevēja nūrēkīnu konts Latvijas Unibankas Preiļu nūdālā Nr. 468425, kods 310101416. Izdevēja adrese: A. Upīša ilā 3-49, Preiļi LV-5301, tōluņi 8-253-21516. I. īspīlūksne.

Datorsalykums Līvija Kalvāne, datormaketeišona — Solveiga Sarkane. Īspīsta SIA «Latgolas druka» Bazneicas ilā 28, Rēzeknē, LV-4601

TADEUŠ PUISANS
SEREJĀ
«PSIHOLOGISKĀ
TESTI»

Dzidnīki biži navar sovus pacientus atveseļot tōdēl, ka nav nūkōrēta mōjas un personeigō dzeive. Cylvāki, vīns ūtru napazeidami, sovu un cytu dzeivi padora nacīšamu. Daudz sevis un ūtra īpazeišonai, sovu spēju nūvērteišonai dūd psihologiskā testi. Tōdēl ari iznōk šūs grōmotu serejas, šureiz jau ūtrō — «Milas testi», jo vysa pamatā ir bejuse un ari byus milesteiba.

Sastōdeitōja — Līga Jansone.

Latgolas nūvoda nedeļas laikroks

REDKOLEGIA

Dybīnōtōjs — A. Rancana

izdevniecība.

Masu informacijas leidzēkļa

registrācijas aplīceiba Nr. 1609.

Iznōk nu 1994. goda 30. decembra

reizi nedeļā — piktdīnōs.